

Қазақстан Республикасы
Түркістан облысы
Келес ауданы
«№5 жалпы орта білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі

«Бекітемін»

Мектеп директоры

у.м.а. Н.Білял

«01» 09

2023ж

«Келісемін»

Оқу ісінің меңгерушісі

С.Ильясова

«01»

09

2023ж

Шахмат үйірме сабағына
ұзақ мерзімді жоспар
2^а, 2^ә, 2^б - сыныптар

Дене шынықтыру пәні мұғалімі: Ғ.Егемкулов

Абай ауылы
2023 – 2024 оқу жылы

Түсінік хат

Оқушыларға шахмат ойынын үйрету олардың ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамытуға зор әсерін береді. Шахмат ойнай білетін бала аз уақытта ойын шоғырландырып, туындаған жағдаятты сараптауға дұрыс шешім шығаруға үйреніп, алдына қойған мақсатына жетуге талпынады.

«Жас шахматшы» үйірмесінің оқушыларға берері көп. Шахмат ойыны мен математика пәнін байланыстыра жұмыс жүргізсе, балалардың оқу үлгерімінің артуына, оқу материалдарын қабылдауға ықпалы зор.

«Жас шахматшы» үйірмесінің бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай құрылған. Ойын әліппесі мен тактикасы толық қамтылған. Үйірме сабақтары баланың жеке қасиеттерін ашуға ықпал етеді.

Шахмат ойыны –балаларға тек қуаныш сыйлайтын ойын ғана емес, ойлауды дамытудың тиімді құралы. Шахматқа үйретудің алғашқы баспалдақтарын көрсету- балаларды кеңістікке бағдарлай алу қабілетін дамытуға, ойлаудың аналитикалық-синтетикалық жолдарын, ой тұжырымдарын жасау, есте сақтау, қорытынды жасай алу қабілетін, іс-әрекетін болжауды дамытуға көмектеседі. Ол оқушылардың аз уақытта ойларын шоғырландыруына, жүйелеуге, туған жағдаятты сараптауға және шешім шығаруға үйретеді және алдына қойған мақсатына жетуге, төзімділікке тәрбиелейді. Адамның ойлау жүйесін дамыта түсуде математиканың маңызы зор. Ал шахмат ойыны математикамен тығыз байланысты. Математикалық білімді көтеруде шахмат ойынына үлкен мән беріледі.

Бағдарламаның мақсаты — оқушыларды шығармашылық ізденімпаздыққа баулу, қиялын ояту арқылы ой еңбегіне тәрбиелеу. Үйірме сабақтарынан оқушы меңгеруге тиісті қабілеттер:

1. Техникалық -оқушылардың жаттығу ойындарында, мектепішілік, аудандық шахмат сайыстарына қатысуда,

-ойын барысында шахматтық есептер мен этюдтарды шешу кезінде қалыптасатын іс әрекеттері.

2. Интеллектуалдық - оқушылардың ойынға сараптама жасауымен;

- арнайы әдебиеттерді оқуымен;

-үздік ойыншылардың ойындарын қарап талдауымен қалыптасатын іс әрекеттері.

Бағдарлама аптасына 1 сағат, барлығы 34сағатқа берілген.

Шахмат үйірмесінң жұмыс жоспары (34 сағат)

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі		
			2а	2ә	2б
1	Кіріспе.Шахмат ойынының тарихы	1	05.09	05.09	05.09
2	Атақты әлемдік және қазақстандық шахматшылар.	1	12.09	12.09	12.09
3	Шахмат тақтасы мен тастары	1	19.09	14.09	14.09
4	Көлденең және тік жолдар. Тура (ладья)	1	26.09	26.09	26.09
5	Тура. Жеу	1	03.10	03.10	03.10
6	Диагональ. Піл	1	10.10	10.10	10.10
7	Піл. Жеу	1	17.10	17.10	20.10
8	Уәзір (ферз). Уәзірдің жүрісі	1	24.10	24.10	24.10
9	Уәзір (ферз). Жеу	1	07.11	07.11	07.11
10	Сарбаз (пешка)	1	14.11	14.11	14.11
11	Ат (конь). Аттың жүрісі	1	21.11	26.11	26.11
12	Ат (конь). Жеу	1	28.11	28.11	28.11
13	Патша (король)	1	05.12	03.12	03.12
14	Тақтадағы шаршылар мен тастардың белгіленуі	1	12.12	12.12	12.12
15	Тексеру сабағы	1	19.12	19.12	19.12
16	Шабуылдау.	1	26.12	26.12	26.12
17	Тастардың құндылығы.	1	9.01	9.01	9.01
18	Шахматтың негізгі ережелері. Тастардың шабуылдауы мен қорғанысы. ✓	2	16.01 23.01	16.01 23.01	16.01 23.01
19	Тастардың шабуылдауы мен қорғанысы. Қорғаныстың түрлері	1	30.01	30.01	30.01
20	Қорғалған және қорғансыз тастар. ✓	1	06.02	06.02	06.01
21	Қос соққы. ✓	1	13.02	13.02	13.02
22	Патшаның ерекше рөлі. Шах	1	20.02	20.02	20.02
23	Шахтан қорғану.	1	27.02	27.02	27.02
24	Мат. ✓	1	05.03	05.03	05.03
25	Бір жүріспен мат қою. ✓	1	12.03	12.03	12.03
26	Тастардың өзара әрекеттесуі.	1	19.03	19.03	19.03
27	Сызықтық мат. ✓	1	02.04	02.04	02.04
28	Тең ойын. Тең ойынның түрлері ✓	1	09.04	09.04	09.04
29	Патшаның ерекше жүрісі. Рокировка ✓	1	16.04	16.04	16.04
30	Шахмат ойнау әдебі. Ойын кезіндегі мінез – құлық ережелері.	1	23.04	23.04	23.04
31	Шахмат партиясы. ✓	1	30.04	30.04	30.04
32	Дебюттік қателіктер. ✓	1	14.05	14.05	14.05
33	Қорытынды тексеру сабағы.	1	21.05	21.05	21.05

Пайдаланылган әдебиеттер:

«Шахмат, дойбы, тоғызқұмалақ» кітабы; Ф. Хасанова. Г.Дәулетова «Шахмат әдістемелік құрал» Алматы 2017ж.

Бардвик Тодд «Шахматы для детей»;

Лозано Франциско «Уроки мудрой игры»;

Костьев А. Н. «Учителю о шахматах» М., «Просвещение», 1986;

Шахматы – школе. Под ред. Б. С. Гершунского. – М.: Педагогика, 1991;

Е.Я. Гик «Беседы о шахматах», М., «Просвещение», 1985;

Б. А. Злотник «Шахматы: наука, опыт, мастерство»;

В. Е. Голенищев. «Подготовка юных шахматистов I разряда»;

Линдер И. М. «1000 самых красивых шахматных партий»;

Бобби Фишер учит играть в шахматы, Киев, «Здоровья», 1991;

А. Карпов. «Сто победных партий». – М.: «Физкультура и спорт», 1984.